

Universitätsbibliothek Paderborn

Reverendissimi Ac Illustrissimi D.D. Antonii Godeau Episcopi Venciensis Viri Celeberrimi Theologia Moralis

Ex Purissimis Sacrae Scripturae, Patrum Ac Conciliorum Fontibus Derivata,
Notis Theologicis Illustrata, Duasque In Partes Divisa

Complectens Tractatus I. De Fontibus Doctrinae moralis. II. De praecipuis
ejusdem Fundamentis. III. De Peccatis. IV. De Legibus. V. De summario
dilectionis Praecepto. VI. De primo decalogi Praecepto. VII. De secundi
decalogi Praecepto

Godeau, Antoine

Augustae Vindelicorum, 1774

Caput III. Circumstantiae, in quibus eleemosyna obligat, expenduntur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53562](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53562)

CAPUT III.

Circumstantiæ, in quibus eleemosynæ obligat, expenduntur.

Sicut caritatis, ita & eleemosynæ præceptum affirmativum est, in certis solum circumstantiis obligans. Præ reliquis circumstantia personæ dantis & indigentis est pensanda. Qui fortunam largientis, & necessitatem indigentis rite expendit, an quanta eleemosynæ obligatio sit; facile deprehendet.

Fortuna hominis in temporalium bonorum possessione consistit; hæc autem bona in tres classes distinguuntur. In prima sunt necessaria naturæ, illa nempe sine quibus possessoris, sueque familiæ vita conservari nequit. In secunda necessaria statui collocantur, ea videlicet, sine quibus convenienter ad suum statum, ac quantum modo gerit, officii dignitatem vivere non poterit, ita, ut his subductis vel strictiore æconomia vel omnino a suo statu excidere deberet. In tertia non necessaria sunt, quæ nempe nec ad vitam, nec ad status conservationem requiruntur, sed omnino superflua sunt. Attamen hic non præsens solummodo rerum status, sed quid in super postea evenire possit, est attendendum. Exempli gratia si vir est uxoratus, nec liberum habeat, speret tamen, potest pecunia, quam possidet, non superflua existimari, quamvis modo ad sui status decentiam non sit necessaria. Hoc pariter anno pleraque superflua videri possunt, quæ

quæ anno proximo ob probabiliter imminentem penuriam erunt necessaria. Dico *probabiliter*; quia fingenda non sunt pericula sine causa; sed ea præcavenda, quæ prudenter timemus: humanae vero prudentiæ Christiana caritas est præferenda.

Tria quoque in paupere necessitatum genera sunt distinguenda. *Extrema* eum premit, qui, nisi ei succurras, de vita periclitatur. *Gravis* illum affligit, qui non obtento auxilio honoris, status jacturam incurrere, vel aliud quidquam amittere deberet, quo vita residua nimis gravis, et amara redditur. *Communis* necessitas eos tenet, qui multis quidem vitæ commodis carent; quin tamen spectata eorum conditione adeo gravis eorum vita reddatur, quia cum ostiatim mendicent, quod ab uno negatur, ab alio accipiunt, sicque semper vitæ necessaria habent.

Non tenemur ex iis eleemosynam erogare, quæ ad familiam alendam omnino sunt necessaria, ut docet divus Thomas (2. 2. quæst. 32. art. 6.); qui tamen addit: *Sed hoc dico, nisi forte talis casus immineret, ubi subtrahendo sibi, daret alicui magnæ personæ, per quam Ecclesia, vel Republica sustentaretur; quia pro talis personæ liberatione se ipsum & suos laudabiliter periculo mortis exponeret, cum bonum commune sit proprio præferendum.*

In *extrema* necessitate versanti eleemosynam debemus ex iis bonis, quæ naturæ superflua, status vero decentiæ necessaria sunt. Status enim decentia minus quam vita proximi valet; unde
ut

ut hæc cum aliquali status diminutione redimatur, caritatis ordo exigit, sacra scriptura, Patres monent, in hocque omnes consentiunt.

Proximo in *gravi* necessitate constituto eiis, quæ vitæ & statui superflua sunt, subveniuntur. Id enim clare ex adductis textibus eruitur, præprimis ex illo: *Qui habuerit substantiam hujus mundi, & clauserit viscera sua ab eo, quomodo caritas Dei manet in eo (Joan. 3.)?* Imo quo gravior pauperum necessitas fuerit, eo majorem in divitibus obligationem fundabit, ita quidem, ut si omnino statui superflua non suppetant, etiam illa, quæ status competentiae serviunt, minui pauperumque fami pellendæ, nuditati tegendæ &c. impendi debeant. Notent hoc sibi divites, qui in communi annonæ defectu ad pauperum clamorem surdescunt, qui æquales inter delicias, sensuumque illecebras pene diffuunt, dum pauperes fratres inedia confecti vix pedibus confitebuntur; notent, inquam, & timeant, quid irato Judici ad illud: *Esurivi, & non deditur mihi manducare &c.* aliquando sint responsuri videant.

In *communi* necessitate ex superfluis itidem eleemosynas facere obligamur; quia etiam hoc textus non minus, quam rationes, quas supra (cap. 1. & 2.) protulimus trahi possunt, etiamque Theologi magis cordati ita intelligunt? Hæc tamen communem inter & gravem necessitatem inintercedere differentia videtur; quod eleemosyna in *gravi* necessitate certum tempus, cer-

tasque personas juxta caritatis ordinem respiciat, cum econtra eleemosyna in communi necessitate sive huic sive alteri; hoc die, mense &c. vel alio distribui possit. Gravis nihilominus peccati rei illi divites fiunt, qui frequentius mendicos repellunt, increpant, aut omnibus omnino eleemosynas denegant. Hi, si Dei depositarios se recogitarent, longe aliter commissas sibi divitias applicarent.

lis, quæ de divitum obligatione pauperibus in necessitate gravi subveniendi hæcenus diximus, opponi posset, sufficere, ut illis mutuo necessaria dentur; quia etiam hoc pacto illis subvenitur. Ita quidem nonnulli Doctores sentiunt, & Josephi exemplum afferunt, qui tempore famis in Ægypto non donavit; sed frumenta populo vendidit, agrosque omnes Regi comparavit. Alii docent, teneri divites erogare, nec satis esse, si mutuum tribuant. Medina distinguit, docetque superflua eroganda esse, quod si superflua desint, reliqua mutuo dari posse. Ego quidem arbitror pauperibus esse subveniendum, quocumque tandem id pacto fiat, nec plerumque satis esse, ut illis mutuo tribuatur; liberalis siquidem est christiana caritas, non mercatrix (a).

CAPUT

(a) Sicut viscera impiorum crudelia, ita & corda eorum, qui fratres diligunt, miseratione plena sunt. Misericordia virtus moralis est, quæ hominem ad sublevandam alterius miseriam inclinat. Misericordia, quæ proximi animam tenet, potissimum